



• NYHETS BREV

LEDER

Omsorgstjenester uten ledelse?

RO har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet foretatt en utredning der RO har sammenlignet ledertetthet i kommunenes omsorgstjeneste med ledertetthet i grunnskolen i kommunene. Med ledertetthet menes antallet årsverk og antallet ansatte det enkelte lederårsverk har lederansvar for.

Ut fra at omsorgstjenesten er mer kompleks som tjeneste og organisasjon enn grunnskolen, antok RO at omsorg hadde større ledertetthet enn

grunnskolen i de kommunene som ble kartlagt.

Resultatet viser det motsatte. Ledertettheten i grunnskolen er omtrent dobbelt så stor som i omsorgstjenestene. I de 17 kommunene RO har data fra har et lederårsverk i grunnskolen ca. 17 ansatte å være leder for, mens en leder i omsorgstjenesten har vel 36 personer å lede. Tall fra KOSTRA og PAI-registeret kan tyde på at forskjellene er enda større (tall fra nesten 400 kommuner).

Dersom funnene er representative, er det grunn til å stille seg spørsmålet om lederfunksjoner i den kommunale pleie- og omsorgstjenesten blir for lite prioritert, og at dette i neste omgang kan ramme både kvalitet på tjenestene og effektivitet i ressursbruken.

Utredningsrapporten ble presentert på Helse- og omsorgsdepartementets dialogkonferanse i Bergen 25.02.05. Se fylligere omtale nedenfor.

Økt fokus på ledelse i omsorgstjenesten

Økt fokus på ressursbruken i kommunene har ført til et mer kritisk søkelys på bruk av ressurser til lederstillinger og administrative funksjoner, og særlig innenfor omsorgstjenestene og kommunenes grunnskole. RO har utført en utredning på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet og kartlagt ledertetthet i kommunenes pleie- og omsorgstjenester sammenlignet med skolesektoren.

Konklusjonen fra utredningen sier at det er store forskjeller på ledertettheten i de to sektorene. I følge tilgjengelig statistikk som omfatter alle kommuner, har en leder 31,3 årsverk å lede i pleie og omsorg, mens gjennomsnittet i skole er på 7,1 årsverk. Basert på 17 utvalgte kommuner

har en leder innen skolen i gjennomsnitt 17,3 ansatte som en er leder for. Tilsvarende for pleie og omsorg er i snitt 36,3 ansatte pr. leder. Konklusjonen er at ledertettheten i pleie og omsorg systematisk er mindre enn i skolen.

Utredningen peker på at det finnes en øvre grense for hvor mange personer en leder har mulighet til å lede. Her defineres ledelse som nærværende og "synlig". Slik ledelse fordrer personlige relasjoner og at det er et relativt lite antall personer den enkelte leder kan forholde seg til på en slik personlig og nær måte.

Pleie- og omsorgssektoren er en døgntinnet tjeneste. De ansatte som

skal ledes jobber i turnus og kan være vanskelige å holde kontakt med, i motsetning til i skolen. I tillegg kan nevnes at lederen i pleie og omsorg har en relativt stor gruppe ansatte uten relevant utdanning å lede og må i tillegg forholde seg til et større antall profesjoner enn hva tilfellet er i skolen.

Det er trolig ikke urimelig å anta at forskjellene i ledertetthet mellom de to sektorene burde ha vært annerledes. Kanskje motsatt?

Vil du se hele rapporten finner du den på ROs hjemmeside www.ro.no

Erfaringer med tjenestebasert brukerbetaling for sterkt pleietrengende brukere i omsorgsboliger

På oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet og i samarbeid med KS, har RO foretatt en utredning som evaluerer erfaringene med tjenestebasert brukerbetaling for sterkt pleietrengende brukere som bor i omsorgsboliger.

Utredningen viser blant annet:

- At tjenestebasert egenbetaling er enklere å administrere enn egenbetaling etter vederlagsforskriften.
- At tjenestebasert egenbetaling også fungerer for brukere med mental svikt, forutsatt aktive pårørende eller oppnevnt hjelpeverge.

- At formen for egenbetaling ikke er bestemmende for om tilbud til sterkt pleietrengende gis i omsorgsbolig eller i sykehjem.

Les rapporten ved å gå inn på ROs hjemmeside www.ro.no

Kartlegging av bistandsbehov for mennesker med utviklingshemming

Omfang og kvalitet på tjenestene til mennesker med utviklingshemming er aktuelle tema i kommunenes disponering av ressurser. For å kunne vurdere og dokumentere omfanget og bruken av ressursene, trenger kommunene enkle redskap for vurdering av behov og hvordan enkeltvedtak omsettes til praktisk tjenesteyting, og dokumentasjon som gir muligheter til innsyn og kritisk vurdering av ressursbruk.

RO får ofte forespørsel om å bistå kommuner med å vurdere ressursbruken i tjenesten for personer med utviklingshemming. I løpet av de årene RO har eksistert, har vi bistått flere kommuner som har ønsket å kvalitetssikre og effektivisere tilbudet til tjenestemottakere med utviklingshemming. RO har erfart at kommunene ønsker verktøy som de i ettertid kan benytte for å foreta fortløpende vurderinger av brukerbehov som grunnlag for tildeling av tjenester. Dette verktøyet er utviklet, utprøvd og tatt i bruk i flere kommuner. Metodikken er brukt i vurdering av tjenestebehov for over 350 tjenestemottakere med utviklingshemming.

Verktøyet "Kartlegging av bistandsbehov" er utviklet for å sikre rettssikkerheten til brukerne og å gi god oversikt over behov, dokumentasjon for enkeltvedtak og ressursberegning av tjenester som ytes av kommunenes pleie- og omsorgstjeneste. Standarden IPLOS 2.1 er lagt til grunn og er supplert med løsninger for å sikre relevant informasjon for grupper av brukere der ordinær IPLOS-basert kartlegging ikke er tilstrekkelig.

Siden metodikken definerer bistandsbehov som utløser personalressurser, er det også mulig å benytte dette som et grunnlag for kontroll og fordeling av økonomiske ressurser.

For de kommunene som ønsker å ta i bruk dette verktøyet, er ROs tilnærming å lære opp de personene i kommunen som skal foreta vurderinger og saksbe-

handling. Opplæringen er organisert slik at en gruppe på inntil 10 personer gjennomfører opplæring (3-dager) i metodikk og konkret bruk av verktøyet. I løpet av disse dagene skal disse personene være i stand til å kartlegge bistandsbehov hos personer med utviklingshemming og omsette disse til kvartalsplaner og turnus i tjenesten.

Dersom det er ønskelig med ytterligere opplysninger, ta kontakt med RO på telefon 74 83 97 99 for en uforpliktende prat.

Studium i brukermedvirkning

Universitetet i Oslo, Institutt for spesialpedagogikk i samarbeid med Rikshospitalet har utviklet en studieenhet i Brukermedvirkning og funksjonshemmede.

Studiet er nytt og skal bidra til å skape et profesjonelt grunnlag for helhetstenkning, hvor brukermedvirkning proble-

matiseres på et individ- og systemnivå, og hvor bruker står i sentrum og har medansvar for tilrettelegging av tiltak og opplæring rundt egen livssituasjon. Studiet gir 20 studiepoeng.

For nærmere opplysninger Turid Weiby, tlf: 22 85 80 27
<http://www.isp.uio.no/evu/bruker/>

Om gode boliger

Hva er en god bolig og et godt boligmiljø?

Karin Høyland, forsker/arkitekt SINTEF Arkitektur og byggteknikk, e-post: karin.hoyland@sintef.no, tlf: 93028901 og Åse Ribe, Spesialrådgiver, Husbanken, e-post ase.ribe@husbanken.no, har skrevet to artikler; Boligpolitikk for eldre – mer enn vegger og tak", og "Gode boligtilbud – også når helse svikter" som er publisert i en nylig utgitt bok på Gyldendals forlag og heter "Eldre i en brytningstid", forfattere Randi Nord, Grethe Eilertsen og Torhild Bjerheim.

"Boligpolitikk for eldre – mer enn vegger og tak" ser på bolig og bomiljø i vid forstand i et historisk og demografisk perspektiv. Hva som er en god bolig og et godt bomiljø vil variere fra individ til individ, men utformingen vil påvirke både vårt hverdagsliv og vår etterspørsel etter hjelp.

"Gode boligtilbud – også når helse svikter" ser mer spesielt på boligens betydning for den gruppe av eldre og andre innbyggere som trenger mye hjelp. Boliggjøring av institusjonene og livskvalitet drøftes. Høyland og Ribe avslutter med et ønske om å utvikle nye løsninger og å høste flere erfaringer.

IKKS

Nytt datasystem for håndtering av internkontroll og kvalitetssikring



I forbindelse med at RO arrangerte en seminarserie om internkontroll og kvalitetssikring i 2003 (Hokus Pokus Filiokus) kom det fram et sterkt ønske fra kommunene om at det burde utvikles et enkelt databasert system for å håndtere de forpliktelsene kommunene er pålagt på disse områdene. Vinteren 2004 ble datafirmaet IKKS AS etablert i samarbeid med RO og nå foreligger det endelige produktet.

Datasystemet organiserer og systematiserer kommunens internkontroll- og kvalitetssystemer etter internkontrollforskriftens § 3 (bokstav a-h). Systemet er rollebasert og gir medarbeiderne tilgang bare til det som er relevant for deres eget arbeid. Endringer i myndighetskrav oppdateres automatisk. Avviksmeldinger behandles i en egen modul og gir grunnlag for statistikk.

Interesserte kan ta direkte kontakt med IKKS AS ved Per Gammelsæther, eller RO på tlf. 74839799 eller E-post: ro@ro.no